

BAGI: Bosansko hercegovačko društvo poslije rata i genocida: Uzroci, posljedice i rješenja (II dio)

Tokom drugog dana Znanstvenog kolokvija o genocidu, 6 aprila tekuće godine u Islamskom kulturnom centru u Northbrook, a povodom 21 godine od opsade Sarajeva, Agresije na Bosnu i Hercegovinu (BiH) i genocida nad Bošnjacima, razgovaralo se o “ Bosansko hercegovačkom društvu poslije rata i genocida: Uzroci, posljedice i rješenja”.

David Pettigrew, specijalni gost Bosansko američkog instituta za genocid i edukaciju (BAGI), Islamskog kulturnog centra (ICC), Bosanskog islamskog centra (BIC) i Bosanske biblioteke Čikago (BBČ), nastavio je svoje izlaganje o Diskriminaciji povratnika u Republici Srpskoj, progona Bošnjaka iz svoje zemlje, doma i života, sa nizom primjera koje je svojom kamerom i izveštajima dokumentovao tokom posljednjih deset godina naučnog istraživanja u Istočnoj Bosni. <http://www.chicagoraja.net/2013/04/01/veliki-prijatelj-bosne-hercegovine-chicagu/>. Za ovakva nezakonita ponašanja, smatra Dr. Pettigrew, koja spadaju u zločine protiv međunarodnog prava, treba da odgovaraju njegovi počiniooci, a da zaštitu prognanima treba da pruži međunarodna zajednica na osnovu postojećih Doktrina o odgovornosti za zaštitu.

Imam Islamskog kulturnog centra (ICC) u Northbrook, efendija Amir Čauš je govorio o Ulozi islamske vjere u obnovi bosansko hercegovačkog društva u BiH i dijaspori. Imam je istakao historijski, ključni značaj Islama u formiranju identiteta Bošnjaka, pored bosanskog jezika, i drugih komponenata koji čine identitet svakog čovjeka. Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, kao i u dijaspori, po mišljenju efendije Čauša, imaju najvažniju ulogu u pomoći Bošnjacima da uspostave što normalniji i zdraviji život pojedinca i zajednice poslije rata i genocida koji im se dogodio prije svega što su Bošnjaci islamske vjere. I pored toga, Bošnjaci, muslimani, vjeruju u suživot sa drugima, ne zaboravljaju ali praštaju i grade mostove multireligioznog zajedništva u BiH. (pdf)

Imamu Northbrook centra se pridružio i imam Bosanskog islamskog centra, efendija Muriz Mesić, i učestvovao u razgovoru o položaju islamskih centara u BiH, koje se bez adekvatne podrške BiH države trude da izađu u susret svojim sljedbenicima. Navedeni su primjeri gradnje crkava na imanjima Bošnjaka, poput legendarne nane Fate Orlović iz Konjević polja, u čijem se dvorištu još uvijek nalazi pravoslavna crkva, i današnjih oblika diskriminacije religioznih islamskih groblja, o čemu je govorio i dr. Pettigrew i pokazivao na slajdu neposredne primjere iz Istočne Bosne.

“Džamije se grade, škole se otvaraju, i pored toga postoji opasnost da se izgubi jezik, tradicija i kultura Bošnjaka u dijaspori,” govorio je Muhammad Al-Alhari, koordinator škole za podmladak, koja se održava u ovom centru svake subote. Muhammad je doveo svoje đake koji su adekvatnog uzrasta da slušaju predavanje profesora Davida i ostalih učesnika kolokvijuma, što je dalo važan pečat i drugom danu seminara jer su se predavači obraćali mladima.

Na pitanje profesorice književnosti i Bosanskog jezika, Selene Seferović, direktorice BBČ, doktoranta na temu Bosanski jezik u dijaspori, ko od prisutnih đaka zna Bosanski jezik, samo dvoje djece je podiglo ruku. Muhammed je istakao značaj biblioteka i rada sa djecom na očuvanju identiteta, prije svega bosanskog jezika i tradicije i kulture, i upoznao prisutne o saradnji ICC i BBČ na objedinjavanju kapaciteta knjiga, prostora, znanja i obrazovanja u radu sa mladima.

U tom kontekstu o značaju pisane riječi, o ulozi pisaca u dijaspori i BiH, govorila je Senada Cvrk Pargan, član redakcije BBČ, pjesnikinja, Srebrenčanka. “ Poznato je da BiH nema

ministarstvo za kulturu, što govori da se radi o društvu u kome se marginalizira kulturna baština i umjetničko stvaralaštvo. Slijedeći primjer je Muzej pozorišne umjetnosti i književnosti koji je jedan od sedam institucija kulture od značaja za državu BiH-a kojoj nije riješen status i nema riješeno pitanje finansija. U tom stanju institucija ne može obavljati funkciju koja joj je u društvu dodjeljena, što vodi zatiranju kulturnog blaga i tradicije naroda. Podjela države BiH na dva entiteta (a i zaseban kulturni i književni prostor je Distrikt Brčko) podjelila je jedinstven kulturni, umjetnički, a time i književni prostor - što za posljedicu ima usitnjavanje i defragmentaciju književnog miljea u BiH.”

Alternativne književne produkcije postoje, koje dokazuju da u BiH ima snaga spremnih za normalizaciju društvenog, kulturnog ambijenta. BBČ je uspostavila je i uspostavljaće odnose sa segmentima revitalizacije književnog stvaralaštva u BiH poput Udruženje za Kulturu-Novo Sarajevo (KNS), i njegov predsjednik Ibrahim Osmanbašić, uspostavili su saradnju sa BBČ, u svojstvu objavljivanja članaka na njihovoj web stranici, izdavačkoj djelatnosti, organizovanju manifestacije “ Novosarajevski književni susreti” te promociji pisaca na Sajmu knjige u Sarajevu i drugim gradovima BiH. (pdf)

BKZ „ Preporod“, čiji je predsjednik Dr. Senadina Lavića nedavno uputio pismo podrške radu BBČ povodom obilježavanja Dana nezavisnosti i promocije knjiga i pošiljku knjiga sa repertoara ove renomirane obrazovne ustanove. Osnivanje Bošnjačke akademije nauke i umjetnosti je novi podstrek obnove kulturne sredine, i dr. Ferid Muhić, njen predsjednik je poslao pismo sa odabranim riječima podrške povodom organizovanja ovog dvodnevnog znanstvenog kolokvijuma, kao i dr. Prof, Smail Čekić, direktor Insituta za genocid Univerziteta Sarajevo.

S obzirom da kroz Bosansku Biblioteku Chicago, naš odbor vrijedno radi kako bi se formiralo i Udruženje bosanskohercegovačkih književnika Sjeverne Amerike, ovo su odlični temelji koji će upotpuniti naš rad i aktivnosti kako ovdje, tako i sa povezivanjem i programskom saradnjom sa sličnim i bliskim organizacijama u BiH, a sve u cilju očuvanja Bosanskog jezika i književnosti u našoj dijaspori.

Selena Seferović se nadovezala na izlaganja saradnika Senade, Muhammada, i istakla značaj obrazovanja u obnovi bosansko hercegovačke zajednice u BiH i dijaspori, posebno novih generacija.

Ida Sefer, rukovodilac grupe “Empowerment project” i neposredni saradnik BAGI- ja u okviru programa za mlade, istakla je značaj saradnje i solidarnosti mladih iz dijaspore sa mladima u BiH, Srbiji, Kosovu, Hrvatskoj, uputila pisma saradnje u četiri organizacije mladih sa tog područja, i navela značaj komuniciranja, razmjene informacija, i zajedničkih manifestacija, koje bi mogle da dovedu do pozitivnih promjena.

Mirsad Kurtagić, borac Armije Bosne i Hercegovine, invalid, govorio je o značaju njegovanja državnosti Bosne i Hercegovine, kroz njenu historiju do današnjih dana, i nedavne agresije, kad je trebalo braniti od Istoka i Zapada, a i danas od spoljnih i unutrašnjih ekstrema i zastranjenja, separatizma, i revanšizma. Mirsad, i drugi borci, među njima i invalidi, kao što je i on, su se borili za nezavisnost BiH, multietničke i multireligiozne zajednice bazirane na

toleranciji, i dalje istrajavaju u kontinuitetu i baštini BiH, iako je položaj invalida nepovoljan, s obzirom na neprecizne propise koji se odnose na njihova prava, mala primanja, i psihofizičke probleme i potrebe koje imaju invalidi Armije BiH koji su Bosnu i odbranili od Agresije i namjeravanog rasparčavanja. (Pdf)

Učesnici u dijalogu o Ustavnosti i državnosti BiH koja nefunkcioniše zbog toga što je država Dajtonskim sporazumom postavljena na etničke a ne građanske osnove, kako je predviđao Ustav BiH, dali su prijedloge o riješenju "Finci slučaja", kako bi se moglo sprovesti građansko ustrojstvo. Rješenje je u vidu Dva doma u Parlamentu, kao u mnogim Evropskim državama, jednom gdje su predstavnici vladajućih partija, a drugom neposredno građana. Briselskim sporazumom se nije izašlo u susret građanskoj opciji već daljim etničkim ustupcima, prevladavaju takva mišljenje u BiH i dijaspori. (pdf)

" Bivši logoraši su zaboravljeni i ničiji ljudi", rekao je Mirsad Čaušević, preživjeli logoraš Omarske, počasni član BAGI-ja, u svojoj prezentaciji o situaciji u kojoj se nalaze bivši logoraši u Bosni i Hercegovini sa jednim posebnim osvrtom i konkretnim primjerima kako se entitet Republika Srpska, gradske vlasti grada Prijedora, kompanije koje su danas vlasnici prostora bivših logora na području Prijedora odnose prema bivšim logorašimama, žrtvama genocida iz Prijedora. "Tokom agresije na Bosnu i Hercegovinu 1992-1995 uspostavljeni su brojni tajni zatočenički objekti. Nikada nije utvrđen tačan broj logora i logoraša. Udruženja logoraša raspolazu podacima da je oko 200.000 logoraša prošlo kroz 632 logora. Međutim, njihove podatke institucije ne priznaju. 78 % njih, nisu ostvarili nikakva statusna prava, budući da nisu mogli dokazati status u skladu s važećim zakonodavstvom Kako bi se prekinulo kršenje prava ove populacije, BiH mora hitno uspostaviti jedinstvenu i preciznu bazu podataka o svim osobama koje su prošle logore, uzimajući u obzir i one koji danas žive van BiH. Teška materijalna situacija u kojoj se nalaze bivši logoraši, te činjenica da žive bez zdravstvene zaštite, kao i da se često osjećaju odbačenim i diskriminiranim jer im u postupcima pred sudovima nije omogućena besplatna pravna pomoć, kao što jeste optuženima za zločine."

Prijedloge koje smo usvojili na ovom skupu prosljedićemo u vidu protesnog pisma vlastima u Prijedoru zbog odnosa prema civilni žrtvama rata u Prijedoru i zatražiti da im se da se stave u ravnopravan položaj sa boračkim organizacijama; zatražiti od Ministarstva ljudskih prava i izbjeglica BiH i Parlamentarne skupštine BiH da usvoje predloženi Zakon o žrtvama torture koji će konačno definisati status i položaj bosansko hercegovačkih logoraša bez obzira dali se oni nalazili u zemlji ili inostranstvu. (pdf)

O ulozi medija u BiH u period od 1990-2013 godine, posebno o izvještavanju o genocidu, govorio je Ferid Sefer, urednik chicagoraja. net i član IO BAGI. " Medije su odigrale veliku negativnu ulogu u raspirivanju mržnje i stvaranju ratne atmosphere u bivšoj Jugoslaviji, dovele su do rata i genocida u BiH, a da za to niko nije odgovarao pred sudom pravde. Često su medije u službi nacionalizma. Poslednjih godina vide se pomaci ka poboljšanju kvaliteta žurnalizma koji se ne zasniva samo na komentaranju već i istraživanju. Treba da se uključe više u otkrivanja negativnih pojava u društvu, korupcije, i da time povrate povjerenje u društvu. Trebaju se pozivati na odgovornost novinari koji negiraju genocid i raspiruju mržnju, putem Zakona o zabrani negiranja genocida i zločina raspirivanja mržnje." (pdf)

O važnosti učestvovanja dijaspore u parlamentarnim predstojećim izborima 2014. godine u BiH, govorila je Sanja Seferović Drnovšek, direktorica BAGI-ja. BAGI, BACA, Udruženje Kozarčana, Bosanski centar, ukazivali su prošle godine kad se glasalo na lokalnim izborima i ukazuju ovom prilikom na značaj glasanja na parlamentarnim izborima, nudili su i nude pomoć u popunjavanju i slanju prijave za registrovanje i glasanje. Ono što je novo u odnosu na prošlu godinu, je formiranje građanske koalicije "Prvi mart", čiji je osnovni moto rada uticanje na što veći odziv građana dijaspore na parlamentarnim izborima, prije svega u RS. BAGI je uspostavio kontakt sa koalicijom i pozdravio njen izuzetni angažman.

BAGI je prošle godine, u saradnji sa Kongresom i Insitutom u Kanadi i BH Klubom Čikago, poslao Protesno pismo u vezi diskriminatornih izbornih pravila za registraciju za državljane BH u inostranstvu i Inicijativu za otvaranje Počasnih konzulata BiH u SAD i Kanadi i Ministarstvu za vanjske poslove i Ministarstvu za civilne poslove, u cilju rešavanja problema upisa u birački spisak državljana Bosne i Hercegovine koji privremeno žive u inostranstvu i njihovog neravnopravnog položaja u odnosu na državljane u Bosni i Hercegovini koji imaju isto zakonsko biračko pravo. Tražili smo da se građani koji izvade bio pasoš u Generalnom konzulatu budu automatski upisani, registrovani za glasanja. U cilju efikasnijeg postupka samog glasanja državljana Bosne i Hercegovine koji privremeno žive u inostranstvu, predlažemo otvaranje institucija Počasnih konzulata BiH u SAD i Kanadi. Za počasne konzule bili bi imenovani istaknuti Amerikanci i Kanađani, prijatelji države BiH. Posebno treba isticati na Počasnim konzulatima gdje ima naših građana, kao što je grad Čikago, sa 50, 000 je drugi po broju, poslije St. Luisa. Na naš apel navedeni organi nisu ništa odgovorili, poslato im je pismo dva puta emailom, i jednom faksom. Pismo ćemo ponovo poslati Ministarstvu, a poslaćemo ga i u medije da bi uticali na nadležne organe da nam odgovore i postupe po ovom pitanju.

Sanja Seferović Drnovšek, direktor, BAGI